

ارزیابی تأثیر پارامترهای اقلیمی بر صید بیست‌ساله میگوهای تجاری با استفاده از آزمون مؤلفه‌های اصلی (استان هرمزگان)

سیامک بهزادی^{1*}؛ علی سالارپوری¹؛ غلامعلی اکبرزاده¹؛ محمد مومنی¹؛ محمد درویشی¹؛ محمد صدیق مرتضوی¹؛ سیده لیلی محبی نوذر¹

¹ پژوهشکده اکولوژی خلیج فارس و دریای عمان، موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، بندرعباس

*مسئول مکاتبات: s_behzady@yahoo.com

چکیده: آمار صید میگوهای تجاری استان نشان‌دهنده کاهش برداشت میگوهای تجاری به‌خصوص میگوهای موزی در حوضه صیدگاه‌های شرق استان است. بررسی منابع نشان می‌دهد این صیدگاه‌ها در چند سال گذشته، بیشترین میزان صید را به خود اختصاص داده‌اند. تاکنون فرضیات متعددی به‌عنوان عوامل کاهش ذخایر میگو در استان ارائه شده است، اما تاکنون مطالعه مدونی که منتج به یافته‌های علمی بر اساس نتایج تحقیقاتی باشد در این خصوص صورت پذیرفته است. به‌منظور بررسی علل کاهش صید میگو به مطالعه ارزیابی تأثیر پارامترهای اقلیمی بر صید بیست‌ساله میگوهای تجاری استان هرمزگان با استفاده از آزمون مؤلفه‌های اصلی در نرم‌افزار SPSS نسخه 18 بر روی داده‌های نرمال پرداخته شد. امروزه از روش‌های آماری چند متغیره به شکل گسترده‌ای در مطالعات زیست‌محیطی استفاده می‌شود. این روش‌ها در حقیقت قادرند ضمن توصیف کمی از ویژگی‌های داده‌های موجود، اطلاعاتی در مورد روابط بین متغیرهای اندازه‌گیری شده، عوامل مؤثر بر تغییرپذیری داده‌ها و یا فرآیندهای اصلی کنترل‌کننده آن‌ها و همچنین منشأ احتمالی متغیرها در اختیار قرار دهند. در ارزیابی بررسی پارامترهای سرعت باد، درجه حرارت و میزان بارندگی بر صید بیست‌ساله میگوهای تجاری استان، نتایج مربوط به شاخص $(Y1/0) KMO$ و آزمون بارلت معنی‌دار بوده که با در نظر گرفتن مقادیر ویژه بزرگ‌تر از یک، دو مؤلفه برای بررسی و ارتباط بین صید کل میگو با پارامترهای اقلیمی در این بازه زمانی انتخاب گردید. نتایج مربوط به مقادیر ویژه، واریانس‌ها و واریانس‌های تجمعی و بارهای عاملی مربوط به مؤلفه‌ها نشان داد مؤلفه اول با $33/58$ درصد و مؤلفه دوم با $28/67$ درصد از کل واریانس‌ها ($62/25$ درصد)، می‌تواند برای بررسی و شناسایی مهم‌ترین پارامترهای اقلیمی مؤثر در تغییرات صید کل میگو استان استفاده گردد. بررسی ضرایب مربوط به بارهای عاملی بارگذاری شده حاصل از آزمون مؤلفه‌ها نشان داد که در مؤلفه دوم سرعت باد با نمره عاملی $0/84$ ، از بین پارامترهای مورد بررسی بیشترین عامل اثرگذار بر تغییرات صید کل میگو ($0/76$) در دوره بیست‌ساله در صیدگاه‌های میگوهای تجاری استان بوده است. هرچند که توسعه یافتن ابزارها برای مطالعه دینامیک گونه‌های هر جمعیت، ابزار ضروری هر متدولوژی جدید است، اطلاعات صیادی و فاکتورهای اکولوژیکی هر اکوسیستم و اندازه‌گیری عدم قطعیت‌ها برای کاربرد رویکرد اکوسیستمی ضروری است.

کلیدواژه‌ها: میگو موزی، آزمون مؤلفه‌های اصلی، فاکتورهای اقلیمی، هرمزگان، خلیج فارس